

Ympäristönsuojelun valvonta- suunnitelma 2026 - 2029

Sisällys

Johdanto	3
Valvonnan tavoitteet	4
Ympäristöolosuhteet	4
Ympäristönsuojelulain valvonta	5
Ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen valvonta.....	5
Toimintojen riskinarviointi	5
Valvontaohjelman laatiminen	6
Valvontatoimenpiteet	6
Otannan käyttäminen.....	7
Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta	7
Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa	7
Kertaluonteinen ilmoituksenvarainen toiminta	8
Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi YSL 180 §	8
Ympäristönsuojelumääräysten valvonta	8
Haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat.....	9
Jätevesien käsittely.....	9
Jätelain mukainen valvonta.....	9
Muun lainsäädännön mukainen valvonta.....	11
Maa-aineslain mukainen valvonta	11
Vesilain valvonta	11
Vesihuoltolain valvonta.....	11
Maasto- ja vesiliikennelain valvonta	12
Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta.....	12
Ilmanlaadun tarkkailu	12
Meluselvitys.....	12
Luonnonsuojelulain valvonta	13
Valvontaan käytettävissä olevat resurssit	13
Delegoinnit.....	14
Viranomaisten välinen yhteistyö	14
Lupa- ja valvontavirasto.....	14
Ympäristöterveydenhuolto	15
Rakennusvalvonta	15
Pelastuslaitos	15
Tukes.....	15
Käytössä olevat tietojärjestelmät	15

Johdanto

Ympäristönsuojelulain mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja se perustuu ympäristöriskien arviointiin. Säännöllisen valvonnan järjestämiseksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen valvontasuunnitelma. Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee [ympäristönsuojelulain](#) mukaisia ympäristöluvanvaraisia, yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvia sekä rekisteröitäviä toimintoja. Eräiltä osin myös [jätelain](#) valvonta on toteutettava valvontasuunnitelman mukaisesti. Halutessaan ympäristönsuojeluviranomainen voi koota myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät samaan suunnitelmaan.

Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valvontasuunnitelman lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontaohjelma ympäristöluvanvaraisten, yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien sekä rekisteröitävien toimintojen säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelmaan kootaan tiedot valvottavista kohteista ja määritellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella laitospohjaiset määräaikaistarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet. Ympäristöluvanvaraisia, yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvia sekä rekisteröitäviä toimintoja on valvottava säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat laitokset ohjelmaan.

Jyväskylän ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma sisältää ympäristönsuojelulain ja jätelain suunnitelmallisen valvonnan lisäksi keskeiset ympäristöviranomaisen toimivaltaan kuuluvan lainsäädännön mukaiset muut valvontatehtävät. Valvontasuunnitelma on tehty vuosille 2026 – 2029, suunnitelma tarkastetaan 4 vuoden välein [rakennus- ja ympäristölautakunnan](#) toimikauden alussa.

Valvonnan tavoitteet

Tavoitteena on järjestää valvonta siten, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Ympäristölupa- ja ilmoitusvelvollisten sekä rekisteröitävien laitosten valvonnan tavoitteena on huolehtia siitä, että toiminta on ympäristönsuojelulain ja sen perusteella annettujen asetusten sekä ympäristölupa- tai ilmoituspäätöksen mukaista.

Valvontatoimenpiteet, kuten tarkastukset ja raporttien läpikäyminen tulee suorittaa huolellisesti ja tasapuolisesti. Valvonnan toteuttaa asiantunteva, toimialaan erikoistunut tarkastaja.

Tarkastustoiminnan säännöllisyys perustuu valvontasuunnitelmaan ja –ohjelmaan. Suunnitelmallisen valvonnan kautta saavutetaan riittävä, ennalta määritelty tarkastustiheys toiminnoille sekä varmistetaan toiminnanharjoittajien kesken tasavertainen tarkastuskäytäntö. Laitoskohtainen määräaikaistarkastusten sekä muiden valvontatoimenpiteiden tarpeellisuus ja aika-tila määritellään toiminnasta ympäristölle ja terveydelle aiheutuvan riskin perusteella. Valvonnan tavoitteena on varmistaa lainsäädännön ja lupaehtojen noudattaminen ja sitä kautta ennalta ehkäistä ympäristöhaittoja. Säännöllinen valvonta myös lisää, ja toivottavasti parantaa, toiminnanharjoittajan ja viranomaisen välistä yhteistyötä.

Tehokkuus syntyy siitä, että valvonta kohdistetaan riskien arvioinnin perusteella haitallisimpiin ja suurimman riskin kohteisiin. Tehokkuuteen pyritään myös priorisoimalla kohteita tarvittaessa sekä välttämällä eri viranomaisten kesken päällekkäistä valvontaa. Laitosten määräaikaistarkastustiheyttä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon muiden viranomaisten suorittama valvonta, silloin kun se on osittain tai kokonaan päällekkäistä ympäristölupavalvonnan kanssa.

Suunnitelmallinen valvonta on maksullista, joten valvontaohjelma laaditaan siten, että tarkastustoimenpiteet on määritelty johdonmukaisesti ja eri toimijoiden välillä tasapuolisesti toiminnasta aiheutuvien riskien perusteella ja, että turhaa päällekkäisyyttä vältetään.

Ympäristöolosuhteet

Jyväskylän kaupungin alue on laaja ja luonnoltaan monimuotoinen. Pohjois-eteläsuunnassa kilometrejä rajalta rajalle kertyy vajaan 70 ja itä-länsisuunnassakin lähes 50. Tyypillisimpiä piirteitä ovat voimakkaat maastonmuodot, metsäisyys sekä vesistöjen runsaus. Jyväskylä sijaitsee suuren reittivesistön äärellä ja vesistöjä sijaitsee aivan kaupungin keskustan tuntumassa. Tämänhetkinen maankäyttö kaupungin eri osissa vaihtelee tiiviydessään ja ominaispiirteissään huomattavasti.

Keskeiset ympäristön pilaantumisen riskit liittyvät pinta- ja pohjavesiin sekä taajama-alueiden toimintojen osalta viihtyisyyden vähenemiseen tai terveyshaitan aiheutumiseen.

Jyväskylän alueella on ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertan mukaan 23 luokiteltua pohjavesialuetta, joiden pääsijaintikunta on Jyväskylä. Vedenhankintaa varten tärkeitä pohjavesialueita (luokka 1) on 10 kpl, muita vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita (luokka 2) on 11 kpl, näistä 4 on luokiteltu 2E luokkaan, sekä E-luokan pohjavesialueita 2 kpl. E-luokkaan määritellään ne pohjavesialueet, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Pohjavesialueiden kokonaispinta-ala on 39 km², mikä on noin 3,3 % Jyväskylän maapinta-alasta. Lisäksi yksi Muuramessa ja yksi Laukaassa sijaitseva pohjavesialue ulottuu osittain Jyväskylän puolelle.

Ympäristönsuojelulain valvonta

Ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluvia luvanvaraisia, rekisteröityjä tai yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvia toimintoja on 129 kpl, näistä ympäristöluvitettuja on 64 kpl, ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröityjä 63 kpl ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvia toimintoja 2 kpl (tilanne 13.11.2025).

toimiala	ympäristölupa	rekisteröinti	Ilmoitusmenettely
metalliteollisuus	4		
energiantuotanto	1	7	
polttoaineiden varastointi tai käsittely		47	
orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta		2	
malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto	35		
mineraalituotteiden valmistus		3	
asfalttiasema		4	
elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1		
eläinsuoja tai kalankasvatus	4		1
liikenne	1		1
jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely sekä jätevesien käsittely	16		
muu toiminta	2		
yhteensä	64	63	2

Taulukko 1. Ympäristöluvanvaraisten, rekisteröityjen ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen määrät toimialoittain (tilanne 13.11.2025).

Tyypillisimmät toimialat ovat maaperän aineiden otto (35 kpl), jakeluasemat (47 kpl) sekä jätteen ammattimainen käsittely (16 kpl). Pohjavesialueella sijaitsevia toimintoja on 5 kpl.

Valtion ympäristölupaviranomaisen (31.12.2025 saakka Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) myöntämiä ympäristölupia on voimassa 30 kpl, näiden valvonta kuuluu ensisijaisesti Lupa- ja valvontavirastolle. Kullekin kohteelle on ympäristönsuojelussa nimetty yhteyshenkilö, joka osallistuu tarkastuksiin ja muuhun valvontaan yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Toimintojen riskinarviointi

Valvottavien kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin. Riskinarviointi on tehty systemaattisesti ja siinä on huomioitu sekä toiminnasta että sijainnista aiheutuvat riskit. Riskillä tarkoitetaan toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa sekä päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa. Riskin merkittävyyteen vaikuttaa sen toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan pilaantumisen merkittävyys.

Riskinarviointi aloitettiin tunnistamalla toiminnoista aiheutuvat ympäristöriskit. Tunnistetut ja arvioinnissa käytetyt riskit olivat seuraavat: melu ja värinä, päästö ilmaan, päästö viemäriin,

pöly, päästö pintavesiin, haju, päästö pohjaveteen, roskaantuminen ja epäsiisteys sekä päästö maaperään. Toimialakohtaisesti arvioitiin riskin olemassaolo ja pisteytettiin sen merkittävyys. Saadun riskipisteytyksen pohjalta toimialat sijoittuvat valvontaluokkiin. Valvontaluokituksen mukainen tarkastustiheys on joko vuosittain, kerran kolmessa vuodessa, kerran viidessä vuodessa tai kerran kahdeksassa vuodessa.

Toisessa vaiheessa tunnistetaan kunkin laitoksen yksilölliset riskit. Arvioinnissa huomioidaan laitoksen sijaintiriski (esim. vaikutukset pinta- ja pohjaveteen, häiriintyvät kohteet), toimintaan liittyvä riski (mm. toiminnan luonne ja laajuus, tilat ja laitteet, tuotantoon ja valmistukseen ja tuotteeseen liittyvät tekijät, kuljetukset ja varastointi) sekä valvontahistoria (tarkkailu, lupaehdojen noudattaminen, aiemmin havaitut puutteet). Lisäksi voidaan huomioida ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta.

Laitoskohtaisesti arvioidaan tunnistettujen riskien merkittävyys. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka, joka voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksesta.

Riskinarvioinnin perusteella määritellään laitoskohtainen tarkastustiheys ja muut valvontatoimet. Ympäristölle suuremman riskin aiheuttavaa toimintaa valvotaan tiheämmin.

Valvontaohjelman laatiminen

Valvontaohjelma muodostuu laitosluettelosta, joka sisältää laitoskohtaisen, riskinarviointiin perustuvan suunnitelman kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelma sisältää myös kuvauksen edellisen vuoden tavoitteiden toteutumisesta. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja se pidentään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista.

Ympäristönsuojelulain mukaista valvontaohjelmaa laadittaessa ja valvontatoimenpiteitä aikataulutettaessa otetaan huomioon laitoksille aiemmin tehty valvonta. Ympäristöluvitettujen toimintojen valvontaa on suunniteltu ja toteutettu suunnitelmallisesti jo useiden vuosien ajan, ensimmäinen valvontaohjelma tehtiin vuosille 2015-16. Ohjelman laatimisessa huomioidaan myös valvontatoimenpiteiden riittävän tasainen jakautuminen eri vuosille, jotta valvontaresurssit riittävät suunnitellun valvonnan toteuttamiseen.

Ympäristönsuojeluyksikössä valmistellaan vuosittain seuraavan kalenterivuoden valvontaohjelma. Valvontaohjelman tekeminen on lakisääteinen velvoite, joten lautakunnan ei tarvitse tehdä siitä erillistä hyväksymispäätöstä. Valvontaohjelmasta ja edellisen vuoden toteutuksesta laaditaan vuosittain yhteenveto, joka viedään rakennus- ja ympäristölautakunnalle tiedoksi. Yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista, joten valvontaohjelmaa voidaan pitää ei-julkisena asiakirjana.

Valvontatoimenpiteet

Keskeisin valvonnan keino ovat riskinarvioinnin perusteella tehtävät suunnitelmalliset määräaikaistarkastukset paikan päällä laitoksessa. Tämän lisäksi tarkastuksia tehdään tarvittaessa esimerkiksi toiminnoista tehdyn ilmoituksen johdosta, toiminnan muuttuessa tai aiemmin havaittujen epäkohtien korjaamisen toteuttamiseksi.

Tarkastuksesta sovitaan etukäteen ja toiminnanharjoittajalle varataan mahdollisuus osallistua tarkastukseen. Tarkastuksella käydään läpi mm. laitoksen toiminta ja tilat, ympäristölupa- tai

ilmoituspäätöksen määräykset ja niiden noudattaminen, tarkkailutiedot, toiminnasta mahdollisesti tulleet valitukset ja niiden seurauksena suoritettut toimenpiteet. Tarkastuksesta laaditaan tarkastusmuistio, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle. Suunnitelmallisella tarkastuksella havaittujen puutteiden seurantatarkastukset kuuluvat valvontaohjelman mukaiseen maksulliseen valvontaan.

Tarkastus suoritetaan pääsääntöisesti myös ympäristölupahakemuksen ja ilmoitusmenettelyissä ilmoituksen käsittelyn yhteydessä. Tarkastus voidaan tehdä hakemuksen vireillä ollessa tai uuden laitoksen rakentamisen tai käyttöönoton yhteydessä. Esimerkiksi jakeluasematoiminnan aiheuttamaan maaperän pilaantumisriskiin vaikuttaa keskeisesti se, miten virheettömästi maanalaiset suojaukset ja tiivistyskerrokset rakennetaan, jälkikäteen maanalaisen rakenteiden valvonta on lähes mahdotonta. Tällaista toimintaa on tärkeää valvoa rakentamisvaiheessa.

Lisäksi valvontaa toteutetaan tarkastamalla toiminnanharjoittajilta saadut laitosten vuosiraportit sekä mahdolliset muut lupamääräyksissä edellytetyt selvitykset tai seurantatulokset. Tarvittaessa toiminnanharjoittajalta pyydetään lisäselvityksiä. Ympäristölupa- ja ilmoituspäätöksiin kirjattujen tarkkailumääräysten valvonta on tärkeää tarkkailun suorittamisen ja toiminnan vaikutusten seuraamiseksi. Tarkkailuraportteihin perustuen valvontaviranomaisen voi päättää ympäristöluvan tarkkailumääräysten mahdollisesta muuttamisesta.

Otannan käyttäminen

Tarkastuskohteiden valinnassa ei käytetä otantamenettelyä. Valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti niille määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltessä on otettu huomioon laitospohtaisen riskinarvioinnin tulokset ja valvontaan käytettävissä olevat resurssit.

Muu ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Valvonnan tarkka etukäteissuunnittelu on mahdollista ympäristöluvitettujen, yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien sekä rekisteröityjen laitosten osalta, nämä laitokset ovat tiedossa ja niiden toiminta sekä niihin liittyvät ympäristövaikutukset ja valvontatarpeet tunnetaan. Valvontaohjelma kattaa ennalta suunniteltavissa olevat valvontatoimenpiteet. Tämän lisäksi tulee varautua yllättäen ilmenevien valvonta-asioden hoitamiseen. Tällaisia ovat esim. lyhytaikaiset ilmoituksenvaraiset toiminnot, haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulevat asiat sekä häiriö- ja onnettomuustilanteet. Valvontaresurssia on varattava riittävästi myös ei-suunnitelmalliseen valvontaan, jotta yllättäen esille tulevat valvontatehtävät pystytään hoitamaan.

Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteiden käsittelystä ei ympäristönsuojelussa ole tehty erillistä ohjeistusta, tilanteet hoidetaan YSL 169 §:ä noudattaen. Valvonta-asia voi tulla YSL 186 §:n mukaisesti vireille myös muiden kuin valvontaviranomaisen aloitteesta.

Tarkastuksen tarve voi syntyä esim. onnettomuuden tai haitasta tehdyn ilmoituksen johdosta, tai jos luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Näissä tilanteissa tarkastus tai muu asian selvittäminen tehdään tapauskohtaisen tilannearvion perusteella ja toimenpiteisiin ryhdytään tarvittaessa välittömästi.

Kertaluonteinen ilmoituksenvarainen toiminta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvia kertaluonteisia ilmoitusvelvollisia toimintoja ovat ympäristönsuojelulain 118 - 120 §:n mukaiset tilanteet. Ilmoituksesta tehtävässä päätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset mm. toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, jätehuollosta sekä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta.

Tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, kuten rakentamisesta tai yleisötilaisuudesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää (YSL 118 §). Meluilmoituksissa on usein kyse hyvin lyhytaikaisista toimenpiteistä ja silloin valvontaviranomaisen mahdollisuudet puuttua tilanteeseen ovat rajallisia. Käytännössä pystytään lähinnä käyttämään kehoituksia tai erityisen merkittävän haitan ollessa kyseessä välittömiä hallintopakon keinoja (määräys, keskeyttäminen). Paikan päällä valvontaa ei yleensä tehdä. Mahdollisten melutasojen mittausten tulokset tarkistetaan jälkikäteen. Tyypillisesti rikkomukset ovat lyhyitä, odotamattomia ja tapahtuvat virka-ajan ulkopuolella. Tapahtumien päätökset menevät tiedoksi poliisille ja poliisi pystyy puuttumaan toimintaan virka-ajan ulkopuolella.

Koeluonteisen toiminnan (YSL 119 §) tarkoituksena on kokeilla esimerkiksi uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti. Koeluonteisen toiminnan tarkastustarpeen määrittämisessä otetaan huomioon koetoiminnan ajallinen kesto sekä toimintaan liittyvät ympäristöriskit. Koe-toiminta pyritään tarkastamaan ainakin kerran toiminnan aikana.

YSL 120 §:n nojalla myös muiden kuin luvan- tai ilmoituksenvaraisten tai rekisteröitävien laitosten on tehtävä ilmoitus onnettomuudesta, toimintahäiriöstä tai muusta ennakoimattomasta tilanteesta, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai poikkeuksellinen jätehuoltotilanne. Poikkeuksellinen tilanne vaatii usein tarkastuksen tekemistä tilanteen selvittämiseksi jo ennen kuin ilmoituksen johdosta voidaan tehdä päätöstä. Päätöstä ja siinä annettuja määräyksiä valvotaan ja mahdollisesti jälkitarkastukset ovat tarpeen.

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi YSL 180 §

Ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys ei voi koskea luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. Annetun määräyksen noudattamista on tarpeen valvoa. Tarkastustiheys ja muiden valvontatoimien tarve arvioidaan toiminnan ja sen ympäristövaikutusten merkittävyyden perusteella.

Ympäristönsuojelumääräysten valvonta

[Ympäristönsuojelumääräysten](#) mukaiset hakemukset ja ilmoitukset tarkastetaan ja tarvittaessa pyydetään lisäselvityksiä ennen asian käsittelyä. Hakemus voi koskea esimerkiksi poikkeamista velvollisuudesta poistaa käytöstä poistettu kemikaalisäiliö maaperästä. Hakemuksesta tehdään päätös, jossa annetaan tarpeelliset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ilmoitus voi koskea esim. jätteiden pienimuotoista hyödyntämistä. Mikäli ilmoitettu toiminta ei täytä ympäristönsuojelumääräysten tai lainsäädännön edellytyksiä, annetaan ilmoituksen tekijälle riittävät ohjeet toimenpiteen toteuttamiseen. Jos neuvonnalla ei saada lainsäädännön edellytyksiä täyttymään, voidaan toimenpide kieltää. Tarkastuskäynnin tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.

Haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu voidaan sopia tarkastuksella ja kirjata muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi tulla esimerkiksi terveyshaittaa koskevissa asioissa.

Annettujen ohjeiden ja määräysten toteutuminen varmistetaan seurantatarkastuksilla.

Jätevesien käsittely

[Ympäristönsuojelulain](#) (527/2014) mukaan jätevedet tulee käsitellä niin, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, kuten esimerkiksi haitallisia muutoksia naapuruston talousvesikaivojen tai lähialueen pintavesien vedenlaadulle.

Pohjavesialueilla ja alle 100 metrin etäisyydellä vesistöistä sijaitsevien rakennusten käyttökuntoisten jätevesijärjestelmien tuli täyttää ympäristönsuojelulaissa, [hajajätevesiasetuksessa](#) ja kunnan [ympäristönsuojelumääräyksissä](#) jäteveden käsittelylle asetetut vaatimukset 31.10.2019 mennessä. Uusilta järjestelmiltä on vaadittu tätä jo 2004 alkaen, mutta vaatimukset ulotetaan nyt myös vanhoihin järjestelmiin. Muilla alueilla sijaitsevat jätevesien käsittelyjärjestelmät on kunnostettava puhdistusvaatimusten mukaisiksi muun remontin yhteydessä.

Jyväskylässä on useana vuonna tehty projektiluonteista jätevesineuvontaa vesiensuojelullisesti tärkeillä pohjavesi- ja ranta-alueilla sijaitseville kiinteistöille. Neuvontakäynneillä on selvitetty jätevesijärjestelmän kunto ja vaatimusten mukaisuus sekä ohjattu tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin. Neuvonnan piirissä on ollut kaikkiaan useita satoja kiinteistöjä.

Jätevesijärjestelmien valvonta toteutetaan projektiluonteisesti. Vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolella on arviolta tuhansia vakituisesti asuttuja ja vapaa-ajankiinteistöjä. Valvonta kohdennetaan vesiensuojelullisesti kriittisimmille alueille, kuten ranta-alueiden asutuskeskittymät, pohjavesialueet ja kuormitukselle herkkien vesistöjen ranta-alueet, jolloin valvonnan vaikuttavuus saadaan mahdollisimman suureksi.

Jätevesijärjestelmien valvontaa on jo toteutettu pohjavesialueiden vakituisesti asutuille ja vapaa-ajan kiinteistöille. Suurin osa ranta-alueiden kiinteistöistä on myös käyty läpi. Tulevina vuosina valvontaa kohdennetaan projektiluonteisesti jäljellä olevien neljän valuma-alueen kiinteistöille, jotka sijaitsevat ranta-alueella. Valvonta toteutetaan pyytämällä kiinteistöiltä selvitys jätevesien käsittelystä. Selvityksen perusteella arvioidaan jätevedenkäsittelyn säädösten mukaisuus sekä mahdollinen jätevesijärjestelmän uusimistarve. Valvontaa toteutetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Lisäksi valvontatarkastuksia tehdään haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleisiin kohteisiin.

Jätelain mukainen valvonta

[Jätelain](#) 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa:

1) harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä;

- 2) syntyy vaarallista jätettä;
- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä;
- 4) toimitaan jätteen välittäjänä;
- 5) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Kunnan valvontaviranomaisen vastuulla on jätteen ammattimaisen keräyksen valvonta ja jätteen laitos- ja ammattimainen käsittely sekä jätteiden kansainväliset siirrot niiltä osin kuin ne kuuluvat ympäristönsuojelulain mukaisiin valvontakohteisiin. Kansainvälisiä jätteen siirtoja sisältävien toimintojen valvontaa varten on laadittava riskinarviointiin perustuva suunnitelma. Laitosten, joissa syntyy vaarallista jätettä valvontavastuu on jakamaton kunnan ja valtion valvontaviranomaisen kesken. Jätteen kuljettajien ja välittäjien valvonta kuuluu valtion valvontaviranomaiselle.

Jätteen ammattimaiset käsittelijät (16 kpl) ovat ympäristölupavelvollisia toimijoita, joiden tarkastustiheys määräytyy riskinarvioinnin perusteella. Jätteen ammattimaisten käsittelijöiden osalta valvonnan keinoja ovat tarkastusten lisäksi mm. toiminnanharjoittajan lähettämät raportoinnit ja seurannat sekä jätteiden vastaanottajien ja käsittelijöiden raportoinnin seuraaminen. Jätteen keräystoimintoja on ilmoittautunut ympäristönsuojelun tietojärjestelmään 13 kpl. Ammattimaisen keräyksen (jätelain 100 § mukainen rekisteröinti) vastaanottopisteitä ovat mm. aluekeräyspisteet ja tuottajayhteisöjen keräyspisteet. Kansainvälisiä siirtoja harjoittavia toimijoita on kunnan ympäristöluvittamisissa ja valvontaan kuuluvissa jätteen käsittelijöissä 1 kpl. Jätteiden kuljetuksia seurataan tarvittaessa SIIRTO-rekisteristä.

Toimintoja, joissa syntyy vaarallisia jätteitä arvioidaan olevan runsaasti, kohteita ei ole kattavasti kartoitettu. Tarkastuksia on toteutettu projektiluonteisina ja ne on kohdistettu toimialakohtaisesti toimintoihin, joissa muodostuu suuria määriä vaarallisia jätteitä tai joissa muodostuvat vaaralliset jätteet ovat ympäristön kannalta erityisen haitallisia.

Jätteiden pienimuotoista hyödyntämistä pyritään edistämään lainsäädännön avulla. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ilmoitukset kertaluonteisesta ja pienimuotoisesta (alle 500 t) jätteen hyödyntämisestä maanrakentamisessa. Ympäristölle haitattomia betoni-, tiili- ja asfalttimurskeita voidaan hyödyntää väylä- ja kenttärakenteissa. Jätteen pienimuotoisesta hyödyntämisestä ilmoituksia tulee vuosittain 3-6 kappaletta.

Jätelain yleinen valvonta kohdistuu muun muassa jätehuoltoon liittymisen, jätevesilietteiden tyhjennysten ja jätehuoltomääräysten noudattamisen valvontaan sekä roskaantumiseen. Roskaamistapaukset tulevat yleensä vireille kuntalaisilta tulleiden ilmoitusten kautta. Useimmiten kohteeseen tehdään tarkastus ja annetaan siivouskehoitus.

Järjestettyyn jätehuoltoon liittymisen sekä jätevesilietteiden tyhjennysten valvontaa tehdään yhteistyössä jätehuoltoviranomaisen kanssa. Jätevesilietteiden tyhjennysten järjestämisvastuu siirtyy 2028 kiinteistön haltijalta kunnalle, tämän odotetaan selkeyttävän ja tehostavan viranomaisvalvontaa. Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvien jätteiden sekä tapahtumien jätehuollon valvonta painottuu asiakirjavalvontaan. Valvonta toteutetaan ensisijaisesti purku- ja teollisuuden jätteiden ja tapahtumien jätehuoltosuunnitelmien seurannalla. Tarkastuksia tehdään tarvittaessa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi jätelain 125 §:n nojalla antaa yksittäisen määräyksen jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Jätelain toimintojen valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin ympäristönsuojelulain mukaisen valvonnan valvontakeinoja ja -menettelyitä.

Muun lainsäädännön mukainen valvonta

Maa-aineslain mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo [maa-aineslain](#) noudattamista. Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Valvontakeinot ja –menettelyt noudattavat soveltuvin osin ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa.

Luvanhaltijan pyynnöstä ottamisalueella tehdään aloitustarkastus, missä yhteydessä tarkistetaan, että ennen kaivua tehtäväksi määrätyt raja- ja korkeus- ja varoitusmerkinnät on tehty sekä luvan mukainen vakuus asetettu. Luvanhaltijan pyytää myös lopputarkastuksen, jossa tarkistetaan luvan mukaisten maisemointitoimien asianmukainen toteutus. Lupaan liittyvä vakuus palautetaan lopputarkastuksen jälkeen.

Muutoin ottamisen aikana maa-aineslain mukaisessa valvonnassa seurataan lupapäätöksessä asetettujen vaatimusten toteutumista, keskeisimpänä ottoalueen rajaukset, turvamerkinnot, ottamistaso, pohjaveden tarkkailutulokset, vakuuden voimassaolo sekä muutokset toiminnan laadussa ja laajuudessa. Lupaan liittyvät pohjaveden tarkkailutiedot on toimitettava valvontaviranomaiselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Valvottavia maa-ainesten ottoalueita, joilla on erillinen maa-aineslupa, on 22 kpl, näistä pohjavesialueella sijaitsevia toimintoja on 6 kpl (tilanne 13.11.2025). Kaikki kohteet, joilla ottotoiminta on alkanut, tarkastetaan vuosittain. Ympäristöluvan ja maa-aineslupan yhteiskäsittelymenettelyn johdosta kallionottoalueiden maa-aineslupa sisältyy pääsääntöisesti toiminnalle myönnettyyn yhteislupa (ympäristölupa), joka sisältää sekä maa-ainesten oton, että ympäristöluvanvaraisen louhinnan ja murskauksen. Maa-aineslain 4 a §:n mukaisen yhteisluvan tarkastustiheys määräytyy ympäristönsuojelulain valvontaohjelman mukaisesti. Tarkastuksesta peritään maa-ainestaksan mukainen valvontamaksu.

Vesilain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo [vesilain](#) (587/2011) ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen valtion valvontaviranomaisen kanssa, lukuun ottamatta mm. ojitusasioita, jotka kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valtion lupaviranomaisen myöntämien lupien valvontaviranomainen on ensisijaisesti Lupa- ja valvontavirasto.

Valvonta kohdistuu pääsääntöisesti haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tulleisiin kohteisiin.

Vesihuoltolain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii [vesihuoltolain](#) (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena ja sille kuuluu vesihuollon valvontatehtäviä vesilaitosten toiminta-alueella, kuten arviointi kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon ja liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen.

Vesihuoltolain mukaista kiinteistöjen verkostoihin liittämisen valvontaa toteutetaan yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa. Ympäristönsuojelu kehottaa kiinteistönomistajaa liittämään kiinteistön vesihuoltoverkostoon tai hakemaan vesihuoltolain mukaista vapautusta. Verkostoihin liittämättömät kiinteistöt selvitetään yhteistyössä vesilaitoksen kanssa esimerkiksi paikkatietoanalyysin avulla.

Valvonta kohdistetaan määräaikaisesti liittymisvelvollisuudesta vapautettujen kiinteistöjen valvontaan.

Maasto- ja vesiliikennelain valvonta

[Maastoliikennelain](#) (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää luvan järjestää toistuvasti kilpailuja tai harjoituksia moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla samassa maastossa ja hyväksyä moottorikelkkailureittien reittisuunnitelmat.

[Vesiliikennelain](#) (782/2019) mukaan moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Näiden luvanvaraisten toimintojen valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valvontaa suoritetaan lupakäsittelyn yhteydessä tai haitan kärsijän ilmoituksen perusteella.

Merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy [merenkulun ympäristönsuojelulain](#) (1672/2009) mukaisen huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu myös kunnan hyväksymien satamaa koskevien jätehuoltomääräysten valvonta. Jyväskylässä on 8 kaupungin omistamaa sekä 2 yksityistä satamaa, jotka ovat luonteeltaan ja kooltaan merenkulun ympäristönsuojelulain määrittelemiä huvivenesatamia. Niiden jätehuoltosuunnitelmat tarkastetaan satamien muutosten yhteydessä. Ilman muutoksia satamat ovat velvollisia kolmen vuoden välein ilmoittamaan viranomaiselle, että suunnitelma on edelleen voimassa.

Ilmanlaadun tarkkailu

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadunseurannan järjestämisestä. Ympäristönsuojelulain seurantavelvoite toteutetaan ilmanlaadun yhteistarkkailuna. Yhteistarkkailusopimuksen osapuolina ovat Jyväskylän kaupunki ja Jyväskylän alueella sijaitsevat ilmapäästöjä tuottavat ympäristölupavelvolliset ja rekisteröidyt laitokset. Ilmanlaadun seurannan palvelut tuottaa Kuopion kaupungin alueelliset ympäristönsuojelupalvelut yhteistyössä Jyväskylän kaupungin ympäristönsuojelun kanssa.

Ilmanlaatua tarkkaillaan kahdessa mittauspisteessä: Hannikaisenkadulla ja Jyskässä. Molemmissa mittauspisteissä seurataan typen oksidien ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia. Mittaustuloksia voi seurata reaaliaikaisesti ilmanlaadun tarkkailun [verkkosivuilta](#) tai JyväskyläAir -sovelluksessa. Tulokset raportoidaan vuosittain julkaistavassa Jyväskylän [ilmanlaaturaportissa](#). Ilmatieteenlaitos hyödyntää Jyväskylän ilmantarkkailuasemien dataa valtakunnallisessa ilmanlaadunseurannassaan.

Meluselvitys

EU:n ympäristömeludirektiivi (2002/49/EY) ja ympäristönsuojelulaki (527/2014) edellyttävät, että yli 100 000 asukkaan kaupungit laativat meluselvityksen ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman viiden vuoden välein. Meluselvityksessä huomioidaan tieliikenteen, raideliikenteen ja teollisuuden melu.

Jyväskylän kaupunki on yhteistyössä Väyläviraston kanssa teettänyt vuosien 2021 ja 2022 aikana selvityksen Jyväskylän kaupunkialueen ja vilkkaimpien maantieosuuksien melutilanteesta. Selvityksessä on tarkasteltu laskennallisesti myös raideliikenteen sekä teollisuustoimintojen aiheuttamia ympäristömelutasoja koko kaupungin alueella.

Vuonna 2022 valmistuneen meluselvityksen pohjalta on Jyväskylän kaupunkiin laadittu meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosille 2023-2027. Toimintasuunnitelmassa kuvataan kaupungin suunnitelmat melusta aiheutuvien terveys- ja viihtyvyyshaittojen vähentämiseksi sekä osoitetaan viiden vuoden aikajaksolle meluntorjuntakohteita ja lyhyen aikavälin tavoitteita melun vähentämiseksi.

Meluselvitys päivitetään viiden vuoden välein. Myös meluntorjuntasuunnitelma päivitetään aina meluselvityksen päivituksen jälkeen. Tällä jaksolla uusi meluselvitys valmistuu vuonna 2027 ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuonna 2028.

Luonnonsuojelulain valvonta

Ympäristönsuojelun tehtävänä on [luonnonsuojelulain](#) (9/2023) tarkoittama luonnon- ja maisemasuojelun edistäminen kunnan alueella. Tehtäviin kuuluu myös yksityismaalla olevan luonnonmuistomerkin rauhoituksesta tai lakkautuksesta päättäminen.

Luonnonsuojelulain tai -asetuksen nojalla rauhoitettujen kohteiden osalta valvova viranomainen on Lupa- ja valvontavirasto. Kunnalla ei ole luonnonsuojelulakiin liittyviä valvontatehtäviä. Kaupungin omistamilla mailla tietoon tulleiden luonnonsuojelulain rikkomusten osalta ympäristönsuojelu on yhteydessä poliisiin.

Valvontaan käytettävissä olevat resurssit

Ympäristönsuojelun valvonnasta vastaa rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisuudessa toimiva ympäristönsuojeluyksikkö.

Ympäristönsuojeluyksikössä työskentelee ympäristönsuojelupäällikkö, neljä ympäristötarkastajaa, kaksi ympäristöasiantuntijaa sekä suunnittelubiologi, yhteensä kahdeksan henkilöä. Ympäristönsuojeluyksikön esihenkilönä toimii ympäristönsuojelupäällikkö. Suunnitelmallisen ja muun valvonnan toteuttamisesta vastaavat pääasiassa ympäristötarkastajat sekä ympäristönsuojelupäällikkö. Valvonnan lisäksi ympäristötarkastajat ja ympäristönsuojelupäällikkö hoitavat ympäristönsuojelu-, maa-aines-, vesihuolto-, maastoliikenne- ja vesiliikennelakien mukaisten päätösten sekä ympäristönsuojelu- ja jätelain mukaisten ilmoitusten käsittelyn. Muita kuin suunnitelmallisia valvontatehtäviä hoitaa ympäristötarkastajien lisäksi vesiasioiden osalta myös ympäristönsuojelusuunnittelija. Palvelualueen johtajana ja rakennus- ja ympäristölautakunnan esittelijänä toimii ympäristöjohtaja.

Ympäristönsuojeluyksikön käytettävissä olevista voimavaroista on mahdollista irrottaa vain osa nimenomaan suunnitelmallista valvontaa varten. Vireille tulevien lupahakemusten ja ilmoitusten käsittely, ohjaus ja neuvonta, yleisöilmoitusten perusteella vireille tulevat valvontasiat sekä muut tehtävät vievät suurimman osan työajasta. Ympäristöministeriön valvontaohjeen mukaan valvontaan käytettävissä olevasta työajasta tulisi varata määrääikaistarkastuksiin noin 25–30 %, muu aika tulisi jättää raporttien tarkastuksiin, tarvittaviin ylimääräisiin tarkastuksiin, lausuntoihin, neuvontaan sekä muihin valvontatehtäviin.

Jokaiselle valvontaohjelmaan kuuluvalla laitoksella on nimetty oma vastuuvälvoja. Laitokset on jaettu vastuuvälvoille toimialoittain, jolloin välvoja pystyy erikoistumaan toimialaan ja sitä koskevaan lainsäädäntöön. Vastuuvälvojan lisäksi laitoksille on nimetty myös varavälvojat.

Delegoinnit

Tehokas valvontatoiminta edellyttää aina ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan välittömästi.

Valvonnan käytännön järjestämisen vuoksi ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaa on delegoitu rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtäväalueen toimintasäännöllä ympäristönsuojelun viranhaltijoille seuraavasti:

- ympäristönsuojelulain 172 §:n mukainen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus tehtävänsä suorittamista varten.
- ympäristönsuojelulain 180 §:n mukainen määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi
- ympäristönsuojelulain 182 §:n mukainen viranhaltijan väliaikainen määräys
- ympäristönsuojelulain 188 §:n, maa-aineslain 18 §:n, vesilain 14 luvun 2 §:n tai jätelain 136 §:n mukainen ilmoitus esitutkintaa varten
- jätelain 122 - 126 §:n mukainen tiedonsaantioikeus, tarkastusoikeus, yksittäisen määräyksen antaminen sekä rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen
- jätelain 133 §:n mukaisen laiminlyöntimaksun määrääminen
- maa-aineslain 14 § mukainen oikeus valvontatehtävän hoitamiseksi tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla
- maa-aineslain 15 §:n mukainen ottamisen keskeyttäminen
- vesilain 14 luvun 3 §:n mukainen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus
- vesilain 14 luvun 11 §:n mukaisen määräyksen antaminen ilmeisen lainvastaisen toiminnan keskeyttämiseksi

Viranomaisten välinen yhteistyö

Valvontaohjelman mukaisen valvonnan osalta viranomaisyhteistyö on vähäistä. Luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa toimivalta on selkeästi ympäristönsuojeluviranomaisella ja lupa- tai ilmoituspäätöksen määräyksissä sekä toimialakohtaisissa asetuksissa on huomioitu keskeiset ympäristövaikutukset. Näiden kohteiden valvonnassa yhteistyömuotoja ovat lähinnä lausunnot ympäristölupahakemuksiin sekä yhteistarkastukset.

Valvontayhteistyötä on enemmän ei-luvanvaraisten toimintojen ja valitusten valvonnassa. Näissä toimivalta tai toimintaa koskeva säädöspohja voi olla viranomaisten kesken enemmän päällekkäistä ja rajapinnat epäselvempiä.

Viranomaiset, joiden kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä ympäristönsuojelulain valvonnassa sekä yhteistyömuodot pääpiirteissään on kuvattu seuraavassa:

Lupa- ja valvontavirasto

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan Lupa- ja valvontaviraston valvomien ympäristöluvanvaraisten laitosten tarkastuskäynneille. Ympäristönsuojelussa on nimetty yhteyshenkilö kullekin Lupa- ja valvontaviraston valvomalle ympäristöluvitetulle laitokselle. Ympäristöluvanvaraiset laitokset raportoivat lupapäätöksen edellyttämät

vuosiraportointitiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA), josta raportointitiedot ovat myös ympäristönsuojelun viranhaltijoiden käytettävissä. Yhteyshenkilö tallentaa tiedon saannin kannalta tarpeelliset raportit ja muut kohdetiedot Trimble Locus Cloud ympäristövalvontasovellukseen.

Valvontayhteistyötä tehdään myös pilaantuneiden maiden puhdistamisasioissa ja onnettomuustilanteissa. Tarvittaessa Lupa- ja valvontavirastolta pyydetään lausunto ympäristölupahakemuksiin. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa voidaan Lupa- ja valvontavirastolta pyytää asiantuntija-apua.

Ympäristöterveydenhuolto

[Ympäristöterveydenhuollon](#) kanssa voidaan tarvittaessa tehdä yhteinen tarkastus, mikäli toiminnasta epäillään aiheutuvan myös terveyshaittaa. Tarkemmat rajapinnat mm. savu-, haju-, melu- tai haittaeläinvalitusten osalta on sovittu yhteistyöneuvotteluissa ja kirjattu neuvottelumuistioihin. Ympäristöterveysviranomaiselta pyydetään lausunto ympäristölupahakemuksiin.

Rakennusvalvonta

Luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan rakennuslupahakemuksiin annetaan pyydetessä ympäristönsuojelun kommentit. Lupavaiheen yhteistyöllä voidaan varmistaa ympäristönsuojeluvaatimusten huomioiminen jo laitosta rakennettaessa ja se, että tarvittavat ympäristönsuojelulain ja rakentamislain mukaiset luvat on haettu.

Lisäksi yhteistyötä tehdään mm. jätevesijärjestelmien rakentamista ja ylijäämämaiden läjittämistä koskien. Tarkemmat rajapinnat on sovittu yhteistyöneuvotteluissa ja kirjattu neuvottelumuistioihin.

Pelastuslaitos

Onnettomuuksissa, joista voi koitua ympäristön pilaantumisvaara, pelastuslaitos ottaa yhteyttä kunnan tai valtion ympäristönsuojeluviranomaiseen heti onnettomuuden alkuvaiheessa. Onnettomuustilanteissa harkitaan tapauskohtaisesti tarvittavat valvonta- ja jälkiseuranta toimenpiteet.

Tukes

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan Tukesin valvomien laitosten tarkastuskäynneille.

Käytössä olevat tietojärjestelmät

Ympäristönsuojelun lupa- ja valvontatyökaluna käytetään Trimble Locus Cloud paikkatietojärjestelmän ympäristövalvontasovellusta. Sovellukseen tallennetaan valvottavien toimintojen perustiedot, merkitään kohde kartalle sekä kirjataan kaikki kohteeseen liittyvät valvontatapahumat, kuten tarkastukset, yleisöilmoitukset, neuvottelut tai raportit. Tarkastusmuistiot ja muut asiakirjat tuotetaan Cloudilla ja vuosiraportit, tarkkailutiedot ja muu kohdetta koskeva materiaali tallennetaan järjestelmään. Valvontatiedot pidetään jatkuvasti ajan tasalla vastuuvälvojan toimesta.

Ympäristövalvontasovelluksella hallitaan myös lupa- ja ilmoitusprosessit vireille tulosta päätösvalihevseen sekä sähköinen arkistointi. Sovellukseen kirjataan kaikki lupa- tai ilmoituskäsitteilyn vaiheet ja tuotetaan tarvittavat asiakirjat. Lausunnot, muistutukset ja muut

lupakäsittelyn yhteydessä saapuvat asiakirjat tallennetaan luvan yhteyteen. Asiakkaat voivat hakea lupia tai jättää ilmoituksia sähköisen asiointipalvelun kautta.

Arkistointimääräysten mukaiset pysyvästi säilytettävät lupa- ja valvonta-asioihin liittyvät asiakirjat tallennetaan Trimble Locus Cloudin kautta pysyväan sähköiseen säilytykseen, sähköisen arkiston järjestelmänä Jyväskylässä on käytössä CaseM sekä X-Archive.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on ympäristönsuojelulain mukainen velvoite tallentaa valtion ympäristöhallinnon ylläpitämään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA) tiedot ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja ilmoituspäätöksistä ja rekisteröinneistä sekä näiden toimintojen seuranta- ja tarkkailutiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimittaa maa-aineslain mukaiseen NOTTO-järjestelmään keskeiset tiedot maa-aineslain mukaisista ottamisluvista ja niihin liittyvistä otetun aineksen määrä- ja laatutiedoista.

Valvonnassa hyödynnetään myös useita muita valtionhallinnon ylläpitämiä tietojärjestelmiä. Toiminnanharjoittajat ilmoittavat siirtoasiakirjaa edellyttävien jätteiden kuljetustietoja SIIRTO -rekisteriin, jonka tietoja ympäristönsuojeluviranomainen voi käyttää valvonnassa. Vastaavasti myös purkumateriaalin ja rakennusjätteen selvitystietojärjestelmän (Rapu) tietoja voidaan hyödyntää purku- ja rakennushankkeissa syntyvien materiaalien ja jätteiden seurannassa ja valvonnassa. Maaperän tilan tietojärjestelmä MATTI sisältää tietoja maa-alueista, joilla nykyisin tai aikaisemmin harjoitetusta toiminnasta on saattanut päästä maaperään haitallisia aineita ja alueista, jotka on tutkittu tai kunnostettu.